

Kwaliteitscultuur versterken

2 december - Myrte Legemaate

Definitie kwaliteitscultuur

Eigenaarschap voor de kwaliteit en kwaliteitszorg van mijn werk als docent/opleider, ons werk als team, in de context van de gehele school (o.b.v. Legemaate et al., 2021). Dit houdt in verantwoordelijkheid ervaren voor zowel verbeteren als verantwoorden.

Collectief eigenaarschap
voorwaardelijk voor
kwaliteit in het onderwijs

Collectief eigenaarschap
voorwaardelijk voor
effectief en veilig
teamwerk.

Effectieve kwaliteitszorg

Omdat het moet of hoort?

Heb je wel eens nagedacht over waarom je welke kwaliteitsinstrumenten toepast? En of ze effectief zijn en voor wie?

We passen veel instrumenten uit andere sectoren toe. Die zijn niet altijd geschikt voor het onderwijs. In het onderwijs is de lerende geen consument maar een actieve actor zonder wiens inspanning nooit kwaliteit geleverd kan worden. Is tevredenheid dan passend?

Reflecteren de sleutel!

Daar hebben we geen tijd voor!

Als je werkt met mensen, kom je tot kwaliteitsverbetering door reflectie. Het lastige is alleen dat je de noodzaak voor reflectie in een drukke agenda minder voelt. Hoe zorg je met elkaar dat je tijd hebt voor leren en ontwikkelen?

Ruimte binnen kaders

Vergeet de blauwe kant niet!

Wat is de professionele ruimte die wij hebben als team? Hebben we dit, als team en leidinggevende, samen besproken (onderhandelde professionele ruimte)? Is het voor iedereen helder aan welke kaders we moeten voldoen en waarom? Pas dan kun je de ruimte optimaal benutten!

Kwaliteitszorgeletterdheid

Wat past in onze context

Kwaliteitszorg is pas effectief als je het context specifiek inricht. Dit houdt in dat je kwaliteitszorg alle betrokkenen helpt om te verbeteren en te verantwoorden. Om dit te doen heb je kennis nodig van de verschillende mogelijkheden. Ook heb je vaardigheden nodig om beleid, instrumenten en tools op maat in te zetten. Dit biedt de mogelijkheid om kwaliteitszorg zo in te richten met docenten samen dat het docenten én leidinggevenden helpt om te verantwoorden (waarom doen we dat we doen en hoe gaat het?) en te verbeteren.

Handvatten voor het versterken van een kwaliteitscultuur

Hieronder vind je een overzicht van de belangrijkste handvatten voor het versterken van een kwaliteitscultuur in het onderwijs.

Gedeelde doorleefde visie

Welke wedstrijd spelen we?

Een gedeelde stip waar we naartoe werken (het WAT) en hoe wij handelen om dat te realiseren (het HOE).

Kwaliteitseisen

Wanneer doen we het goed (genoeg)?

Wat is het merkbare resultaat dit jaar op weg naar de stip? Dit is ons uitgangspunt voor evaluatie en reflectie. Maar expliciteer je ook door de benodigde competenties om de visie te realiseren te expliciteren met elkaar.

Voorwaarden effectief teamwerk

Dat weten we al lang!

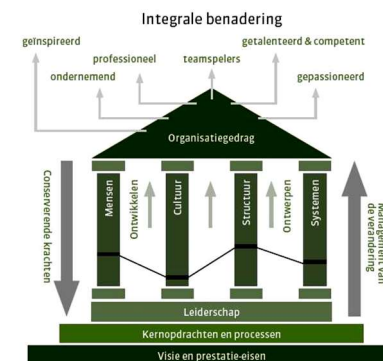
Teamwerk lijkt eenvoudig. Een groep mensen bij elkaar en schouders er onder! Effectief teamwerk vraagt om voorwaarden als helderheid wie mijn team is, een gedeelde opgave etc. Wist je dat teamwerk ook contraproductief kan zijn als niet alle voorwaarden op orde zijn?

Des te belangrijker om hier expliciet aandacht voor te hebben en de voorwaarden voor effectief teamwerk te faciliteren.

Integrale aanpak

Is het complex of gewoon 1+1=3?

Een valkuil voor collectief eigenaarschap (en zelfverantwoordelijke teams) is dat we niet integraal kijken naar wat er nodig is in de organisatie. Zo kan het zijn dat je wel verantwoordelijk bent maar niet de benodigde informatie hebt of bepaalde competenties.

Afbeelding: Tempel sociotechniek (Van Acker & Demaertelaere, 2014).